Хáвамал

ᚼᛅᚢᛅᛘᛅᛚ

HÁVAMÁL

ᚼᛅᚢᛅᛘᛅᛚ

«Τα Λόγια του Υψίστου»

Μετάφραση – Επιμέλεια:

Βασίλειος Τραγάρας

2η έκδοση στα Ελληνικά

Τίτλος πρωτοτύπου:
Hávamál

Μετάφραση – Επιμέλεια:
Βασίλειος Τραγάρας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>

Τα «Hávamál» είναι μια συλλογή ποιημάτων, η οποία μας παρουσιάζεται στον «Βασιλικό Κώδικα» («Codex Regius», 13ος αι. μ.Χ.), ένα έργο στο οποίο βασίζεται η λεγόμενη *Ποιητική Έντα*. Η σύνθετη λέξη «Χάβα-μαλ» προέρχεται από το *Hávi* («Ύψιστος»), επίθετο του θεού Όντιν, και από το ουσιαστικό *mál* («λόγια»). Η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένη η συλλογή είναι τα Αρχαία Σκανδιναβικά, μια υποκατηγορία της ευρύτερης ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας, στην οποία ανήκουν και τα Αρχαία Ελληνικά.

Όπως θα διαπιστώσει κανείς διαβάζοντας τη συλλογή, ο αφηγητής των ποιημάτων είναι ο ίδιος ο θεός Όντιν (Αρχαία Σκανδιναβικά: *Όδιν* – Αρχαία Αγγλικά: *Βόντεν* – Παλαιά Γερμανικά: *Βόταν*), ο σημαντικότερος από τους Θεούς της σκανδιναβικής μυθολογίας. Το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται αυτά τα ποιήματα είναι τόσο το, πρακτικά, καθημερινό, όσο και το, κλιμακωτά, μεταφυσικό.

Είναι γραμμένα, κυρίως, σε μέτρο *ljóðahátt*r, δηλαδή, σε στροφές-άσματα που έχουν ως περιεχόμενο τη σοφία. Ωστόσο, υπάρχουν στροφές που παρουσιάζονται σε μέτρο *málaháttr* (μορφή διαλόγων), μα και σε μέτρο *fornyrðislag* (μορφή αρχαίων φράσεων).

Τα «Χάβαμαλ» είναι χωρισμένα σε έξι θεματικά τμήματα:

I) Gestaþáttr (*Γκέσταθάττρ*):
«Τμήμα Αφιερωμένο στον Επισκέπτη».
Στροφές 1-95.
Μια σειρά σοφών συμβουλών και γνωμικών.

II) Ο Όδιν και η παρθένα του Μπίλινγκρ:
Στροφές 96-103.
Η περιπέτεια του Όδιν με την ανώνυμη παρθένα.

III) Ο Όδιν και η Γκούνλοδ:
Στροφές 104-110.
Η περιπέτεια του Όδιν με τους Γίγαντες.

IV) Loddfáfnismál (*Λοντφάφνισμάλ*):
«Τμήμα Αφιερωμένο στον Λοντφάφνιρ».
Στροφές 111-137.
Ο Όδιν δίνει συμβουλές στον Λοντφάφνιρ.

V) Rúnatal (*Ρούνατα λ*):
«Τμήμα Αφιερωμένο στο πώς ο Όδιν απέκτησε τους Ρούνους». Στροφές 138-145.
Ο Όδιν και οι Ρούνοι.

VI) Ljóðatal (*Λγιόδαταλ*):
«Τμήμα Αφιερωμένο στους δεκαοχτώ Ρούνους».
Στροφές 146-164.
Τα άσματα και ο επίλογος των «Χάβαμαλ».

Η παρούσα έκδοση μεταφράστηκε, λέξη προς λέξη, από τα Αρχαία Σκανδιναβικά, και πιο συγκεκριμένα, από το πρωτότυπο χειρόγραφο του «Βασιλικού Κώδικα» («Codex Regius»), διαβάζοντας, και συγκρίνοντας παράλληλα, τις ακόλουθες μεταφράσεις-εκδόσεις στα Αγγλικά:

- *Edda Sæmundar hinns fróða Vol. I: Mythological Poems* (1865), του Benjamin Thorpe
- *The Elder or Poetic Edda, Part I. The Mythological Poems* (1908), της Olive Bray
- *The Poetic Edda* (1923), του Henry Adams Bellows

Πολύτιμη βοήθεια παρείχαν τα παρακάτω λεξικά:

- *An Icelandic-English Dictionary* (1874), των Richard Cleasby και Guðbrandur Vigfússon
- *A Concise Dictionary of Old Icelandic* (1910), του Geir T. Zoëga
- *Lexicon poeticum antiquæ linguæ septentrionalis* (1931), των Sveinbjörn Egilsson και Finnur Jónsson
- *Altnordisches Etymologisches Wörterbuch* (1977), του Jan de Vries
- *Perseus Digital Library*

Καθώς και τα συγκεκριμένα πονήματα:

- *Northern Mythology: Comprising the Principal Popular Traditions and Superstitions of Scandinavia* (1851), του Benjamin Thorpe

- ***Loddfáfnismál: An Eddic Study*** (1898),
  του Victor Nilsson
- ***Das Geheimnis der Runen*** (1908), του Guido von List
- ***Hávamál*** (1986), του David A. H. Evans (όπως και το εξαιρετικό λεξικό του)
- ***Eddukvæði*** (1998), του Gísli Sigurðsson
- ***Norse Mythology: A Guide to Gods, Heroes, Rituals, and Beliefs*** (2001), του John Lindow

Καλή ανάγνωση!

Ab imo pectore,
Βασίλειος Τραγάρας

ХАВАМАЛ

Γ
Gestaþáttr

(**Γκέσταθάττρ**: *«Τμήμα Αφιερωμένο στον Επισκέπτη»*)
[Στροφές 1-95]

1 Προτού διαβεί κανείς
ένα κατώφλι,
οφείλει να περιεργαστεί γύρω του,
να εξετάσει προσεκτικά γύρω του,
διότι δύσκολα γνωρίζει κανείς
αν οι εχθροί
κάθονται, ήδη, μέσα στην αίθουσα.

2 Χαίρετε οικοδεσπότες!
Έχει έρθει ένας επισκέπτης·
πού να καθίσει;
Είναι αρκετά πιεσμένος,
εκείνος που πρέπει, κοντά στη φωτιά,
να δοκιμάσει την τύχη του.

3 Έχει ανάγκη φωτιάς,
εκείνος που μπήκε μέσα,
με παγωμένα γόνατα·
τροφή και ρούχα,
χρειάζεται ο άνδρας εκείνος
που διέσχισε το βουνό.

4 Έχει ανάγκη νερού,

πετσέτας και φιλικής υποδοχής,
εκείνος ο οποίος έχει έρθει στο γεύμα·
καλής διάθεσης,
αν καταφέρει να τη λάβει,
συνομιλίας και σιωπής σε ανταπόδοση.

5 Χρειάζεται πνεύμα,
εκείνος που ταξιδεύει μακριά·
σίγουρα, όλα είναι εύκολα στο σπίτι.
Τον λοξοκοιτάζουν, εκείνον
που αν και δεν γνωρίζει τίποτα,
κάθεται με τους σοφούς.

6 Δεν πρέπει ένας άνδρας
να καυχιέται για τον νου του,
μα να είναι επιφυλακτικός·
έτσι, σπάνια λαχαίνει κακοτυχία
στον προσεκτικό, όταν έρχεται
κάποιος σοφός και σιωπηλός.
Κανείς δεν μπορεί να έχει
πιο πιστή φίλη
από τη σπουδαία σοφία.[1]

7 Ο προσεκτικός επισκέπτης
που έρχεται στο γεύμα,

[1] Οι τρεις τελευταίοι στίχοι δεν εμφανίζονται παντού, και πολλοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι αποτελούν παλαιότερη σημείωση που, με την πάροδο του χρόνου, ενσωματώθηκε στη στροφή. Στην παλαιότερη, ωστόσο, έκδοση («Codex Regius»), οι τρεις στίχοι συμπεριλαμβάνονται.

παραμένει σιωπηλός, με ακονισμένη ακοή[2].
Με τα αυτιά του ακούει,
και με τα μάτια του βλέπει·
έτσι ενημερώνεται ο σοφός.

8 Ευλογημένος είναι εκείνος
που δέχεται, για τον εαυτό του,
έπαινο και ευνοϊκά λόγια·
είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν
όσα βάζει ένας άνθρωπος
μέσα στην καρδιά ενός άλλου.

9 Ευλογημένος είναι εκείνος
που έχει, ενόσω ζει,
φήμη και σοφία·
διότι δέχεται συχνά
κακές συμβουλές κάποιος άνθρωπος,
όταν προέρχονται από την καρδιά ενός άλλου.

10 Δεν κουβαλά καλύτερο βάρος
ένας άνδρας στο ταξίδι του,
από τη σπουδαία σοφία.
Είναι καλύτερη από τα πλούτη
ενός άγνωστου τόπου·
από αυτήν εξαρτάται και ο φτωχός.

---

[2] *hljóði*: «ακοή». Η λέξη έχει τις ρίζες της στην πρωτο-Ινδοευρωπαϊκή (PIE) λέξη *ḱlew-, από την οποία προέρχεται και το αρχ. ελλ. ρήμα «κλύω» (ακούω).

11 Δεν κουβαλά καλύτερο βάρος
ένας άνδρας στο ταξίδι του,
από τη σπουδαία σοφία.
Δεν υπάρχει χειρότερο εφόδιο,
για τον δρόμο του,
από την υπερβολική κατανάλωση ζύθου.

12 Ο ζύθος των θνητών[3]
δεν είναι τόσο καλός
όσο λέγεται·
διότι όσο περισσότερο πίνει,
τόσα λιγότερα γνωρίζει,
ο νους ενός ανδρός.

13 Αποκαλείται «ερωδιός της λησμοσύνης»[4] και,
αιωρούμενος πάνω από τα συμπόσια,
κλέβει τον νου του ανδρός·
στα φτερά αυτού του πτηνού
ήμουν εγώ αιχμάλωτος,
στην αυλή της Γκούνλοδ[5].

14 Μέθυσα,
μέθυσα υπερβολικά,

---

[3] *alda sonum*: κυριολ. «υιούς των ηλικιών».

[4] *óminnishegri*: κυριολ. «χωρίς-μνήμη-ερωδιός».

[5] *Gunnlöð*: κόρη του Σούτουνγκρ, ο οποίος είναι ένας *jǫtunn*, ένας γίγαντας, ο υιός του Γκίλινγκ. Ο Γκίλινγκ δολοφονείται, μαζί με τη σύζυγό του, από τους νάνους Φυιάλαρ («ο Απατεώνας») και Γκάλαρ («ο Φωνακλάς»).

στου πολύ σοφού Φγιάλαρ[6].
Μα είναι καλύτερο το συμπόσιο με ζύθο,
όταν κάποιος δύναται
να διατηρήσει τον χαρακτήρα του.

15 Ενός ηγέτη ο υιός,
οφείλει να είναι σιωπηλός και σκεπτικός,
και στη μάχη γενναίος·
χαρούμενος και ευτυχής,
οφείλει να είναι κάθε άνδρας,
μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

16 Ο δειλός άνδρας
νομίζει πως θα ζήσει για πάντα,
αν αποφύγει τη μάχη·
μα τα γεράματα δεν θα του δώσουν
καμιά γαλήνη· ωστόσο,
οι λόγχες μπορεί να του χαριστούν.

17 Ο ανόητος χάσκει,
όταν συναντά γνωστούς του,
μουρμουρίζει και κλαψουρίζει·
μα όταν, ξαφνικά,
πάρει το ποτό,
τότε αποκαλύπτεται ο χαρακτήρας του.

18 Μόνον ο γνώστης,
εκείνος που έχει περιπλανηθεί μακριά,

---

[6] *Fjalarr*: κοινό όνομα γιγάντων.

και που έχει ταξιδέψει αρκετά,
γνωρίζει τι είδους χαρακτήρα
έχει κάθε άνδρας·
αρκεί να κατέχει την κοινή λογική.

19 Κράτησε το κύπελλο,
μα πιες υδρόμελι με μέτρο,
μίλησε συνετά ή μείνε σιωπηλός·
κανείς δεν θα σε κατηγορήσει
για κακούς τρόπους,
αν πας νωρίς για ύπνο.

20 Ένας αδηφάγος άνδρας,
αν δεν είναι εγκρατής,
τρώει μέχρι να αρρωστήσει·
συχνά, όταν ένας τέτοιος ανόητος άνδρας
βρίσκεται ανάμεσα σε σοφούς,
η κοιλιά του προκαλεί το γέλιο.

21 Τα κοπάδια γνωρίζουν
πότε να βρίσκονται κοντά στο σπίτι,
και πότε να αφήσουν το βοσκοτόπι·
μα ο ανόητος άνδρας
δεν γνωρίζει ποτέ
πόσο πρέπει να φάει.

22 Ένας αξιολύπητος άνδρας,
και με άσχημο χαρακτήρα,
σαρκάζει τα πάντα·
ένα πράγμα όμως δεν γνωρίζει,

όπως κανονικά θα όφειλε:
δεν είναι άψογος.

23 Ένας ασύνετος άνδρας
μένει ξύπνιος όλη νύχτα,
ανησυχώντας για τα πάντα·
έτσι, όταν φτάνει το πρωί,
είναι κουρασμένος,
ενώ οι σκοτούρες του παραμένουν.

24 Ο ανόητος άνδρας
πιστεύει ότι όλοι όσοι του χαμογελούν
και τον κολακεύουν, είναι φίλοι του·
δεν αντιλαμβάνεται ποτέ ότι
οι σοφοί άνδρες τον χλευάζουν,
όποτε αυτός κάθεται μαζί τους.

25 Ο ανόητος άνδρας
πιστεύει ότι όλοι όσοι του χαμογελούν
και τον κολακεύουν, είναι φίλοι του·
μα θα ανακαλύψει,
όταν πάει στη συνάθροιση,
πως έχει λίγους υποστηρικτές.

26 Ο ανόητος άνδρας
νομίζει πως τα ξέρει όλα
από τη θαλπωρή του σπιτιού του·
μα δεν γνωρίζει
τι να απαντήσει,
όταν τον δοκιμάσουν κάποιοι άνδρες.

27 Όταν ο ανόητος,
βρίσκεται με άλλους άνδρες,
καλύτερα να παραμένει σιωπηλός·
γιατί αν ο ίδιος δεν μιλήσει πολύ,
κανείς δεν θα μάθει
ότι είναι αδαής.
Ουδείς γνωρίζει λιγότερο
το πόσο ανόητος είναι,
από εκείνον που μιλάει πολύ.

28 Δείχνει πολύ σοφός
εκείνος που ξέρει να ρωτάει,
κι εξίσου, να απαντάει·
κανείς δεν μπορεί
να κρύψει την άγνοιά του,
εάν αυτή αποκαλυφθεί στους άλλους.

29 Ο φαφλατάς,
που δεν μένει ποτέ σιωπηλός,
λέει πολλά άχρηστα λόγια·
η φλύαρη γλώσσα,
αν δεν συγκρατηθεί,
φέρνει συχνά το δεινοπάθημα.

30 Ένας άνδρας δεν πρέπει
να λοξοκοιτάζει εκείνον
που έρχεται για να επισκεφθεί γνωστούς·
δείχνει πολύ σοφός εκείνος
στον οποίο δεν κάνουν ερωτήσεις.

Με αυτόν τον τρόπο, γλυτώνει τη χλεύη.

31 Είναι πολύ σοφός εκείνος που αποχωρεί,
όταν ένας επισκέπτης χλευάζει
κάποιον άλλο·
δεν γνωρίζει με σιγουριά,
αν εκείνος που χλευάζει επάνω στο τραπέζι,
περιστοιχίζεται από εχθρούς.

32 Πολλοί άνδρες,
αν και φίλοι μεταξύ τους,
φιλονικούν επάνω στο τραπέζι·
είναι σίγουρο ότι θα υπάρξει διαμάχη,
εάν ένας επισκέπτης
συγκρουστεί με κάποιον άλλον.

33 Ένας άνδρας θα πρέπει, συχνά,
να γευματίζει νωρίς,
εκτός κι αν επισκέπτεται φίλους·
διαφορετικά, θα κοιτάζει πέρα-δώθε,
θα συμπεριφέρεται σαν πεινασμένος
και θα βρίσκει λίγα λόγια να πει.

34 Είναι μακρύς και γεμάτος στροφές
ο δρόμος προς τον κακό φίλο,
παρόλο που κατοικεί δίπλα σου·
μα προς τον καλό φίλο,
η διαδρομή είναι άμεση,
παρόλο που εκείνος ζει μακριά.

35 Ένας φιλοξενούμενος
θα πρέπει πάντα να αποχωρεί
και να μην παραμένει στο ίδιο μέρος·
ο ευπρόσδεκτος γίνεται ανεπιθύμητος,
αν μείνει για πολύ καιρό
στο σπίτι κάποιου άλλου.

36 Είναι καλύτερο το σπίτι εκείνου
που του ανήκει, όσο μικρό κι αν είναι·
κάθε άνδρας νιώθει όμορφα στο σπίτι του.
Δύο γίδες και μια αχυροσκεπή
είναι μακράν καλύτερα
από τη ζητιανιά.

37 Είναι καλύτερο το σπίτι εκείνου
που του ανήκει, όσο μικρό κι αν είναι·
κάθε άνδρας νιώθει όμορφα στο σπίτι του.
Αιμορραγεί η καρδιά εκείνου
που πρέπει να ζητιανέψει
για να φάει.

38 Ένας άνδρας σε ανοιχτό χώρο
δεν πρέπει να κάνει ούτε ένα βήμα
μακριά από τα όπλα του·
διότι δεν ξέρει, ενώ βρίσκεται καθ’ οδόν,
πότε θα χρειαστεί
να χρησιμοποιήσει το δόρυ του.

39 Δεν έχω συναντήσει κανέναν άνδρα
τόσο γενναιόδωρο, που να τρέφει

την καλοσύνη του αρνούμενος το δώρο του,
ή τόσο απλόχερο με τα πλούτη του,
που να μην επιθυμεί ανταμοιβές,
όταν αυτές του προσφερθούν.

40 Αφού αποκομίσει αρκετά πλούτη,
ένας άνδρας δεν θα πρέπει
να επιθυμεί περισσότερα·
συχνά πηγαίνουν στον εχθρό,
αυτά που φυλάσσονταν για έναν φίλο.
Πολλές φορές, τα αναμενόμενα δεν υλοποιούνται.

41 Οι φίλοι θα πρέπει να ευχαριστούν,
ο ένας τον άλλον, με όπλα και ρούχα,
με πράγματα που είναι έκδηλα επάνω τους·
εκείνοι που δίδουν και ανταποδίδουν,
έχουν την πιο μακροχρόνια φιλία,
αρκεί αυτή να εξελιχθεί καλά.

42 Ένας άνδρας θα πρέπει να είναι φίλος,
στον φίλο του,
και να ανταποδίδει το δώρο, με δώρο·
το γέλιο, με γέλιο,
θα πρέπει να ανταποδώσει ο άνδρας,
μα το ψέμα[7], με ψέμα.

43 Ένας άνδρας θα πρέπει να είναι φίλος,
στον φίλο του,

[7] *lausung*: «δόλος», «εξαπάτηση».

στον ίδιο, και στον φίλο του·
μα κανένας άνδρας δεν θα πρέπει
να είναι φίλος με τον φίλο
του εχθρού του.

44 Γνώριζε ότι: αν έχεις κάποιον φίλο
στον οποίο έχεις απόλυτη εμπιστοσύνη
και από τον οποίο επιθυμείς κάποιο καλό,
ανταλλάξτε σκέψεις,
ανταλλάξτε δώρα,
κι επισκέψου τον συχνά.

45 Αν έχεις κάποιον άλλον,
για τον οποίο έχεις έλλειψη εμπιστοσύνης,
μα από τον οποίο επιθυμείς κάποιο καλό,
μίλησέ του όμορφα
μα σκέψου πονηρά,
και δώσε του ψέμα, για ψέμα.

46 Για εκείνον που δεν εμπιστεύεσαι,
και του οποίου τις διαθέσεις υποπτεύεσαι,
υπάρχουν κι άλλα·
να γελάς όταν γελάει,
μα να μη λες αυτά που σκέφτεσαι.
Σε ανταπόδοση, θα λάβεις το δώρο που επιθυμείς.

47 Ήμουν κάποτε νέος,
ταξίδευα μόνος,
κι έχασα τον δρόμο μου·
πλούσιος σκέφθηκα ότι έγινα,

όταν συνάντησα κάποιον άλλον.
Ο άνθρωπος είναι η χαρά του ανθρώπου.

48 Οι απλόχεροι, γενναίοι άνδρες,
ζουν καλύτερα
και θλίβονται σπάνια·
μα ο δειλός άνδρας
φοβάται τα πάντα
και ο τσιγκούνης ορέγεται δώρα.

49 Σε ένα χωράφι,
τα ρούχα μου έδωσα
σε δύο ξύλινα σκιάχτρα[8]:
φορώντας ρούχα,
έμοιαζαν με πολεμιστές·
γυμνός, ένιωθα ντροπή.

50 Το έλατο, αυτό που στέκει
στο χωριουδάκι, σαπίζει· μήδε ο φλοιός,
μήδε το φύλλωμά του το προστατεύουν.
Το ίδιο και ο άνδρας
που δεν τον αγαπάει κανένας.
Γιατί να ζήσει πολύ καιρό;

51 Για πέντε ημέρες,
η ειρήνη μεταξύ κακών φίλων,
είναι πιο ζεστή και από τη φωτιά·

[8] *tveim trémönnum*: κυριολ. «δύο ξύλινοι άνδρες». Υπαινίσσεται μαγική-θρησκευτική σύνδεση.

μα όταν ξημερώσει η έκτη μέρα,
σβήνει, μαζί με αυτήν,
και η φιλία.

52 Δεν είναι ανάγκη να δοθεί σε κάποιον
ένα μοναδικό, σπουδαίο δώρο·
η τιμή του επαίνου δεν κοστίζει ακριβά.
Με μισό καρβέλι
κι ένα κύπελλο που γέρνει,
μου βρήκα έναν φίλο.

53 Μικρός ο κόκκος της άμμου,
μικρή η δροσοσταλίδα,
μικρός και ο νους του ανδρός.
Διότι δεν είναι όλοι οι άνδρες
ίσοι σε σοφία· χωρίζονται,
παντού, σε σοφούς και ανόητους.

54 Κάθε άνδρας θα πρέπει να είναι
σοφός σε μέτριο βαθμό,
ποτέ υπερβολικά σοφός·
η ζωή είναι καλύτερη
για εκείνους τους άνδρες
που δεν γνωρίζουν πολλά.

55 Κάθε άνδρας θα πρέπει να είναι
σοφός σε μέτριο βαθμό,
ποτέ υπερβολικά σοφός·
διότι η καρδιά του ανδρός
είναι σπανίως ευτυχισμένη

αν ο ίδιος είναι πάνσοφος.

56 Κάθε άνδρας θα πρέπει να είναι
σοφός σε μέτριο βαθμό,
ποτέ υπερβολικά σοφός·
κανείς δεν πρέπει να ξέρει,
από πριν, τη μοίρα του.
Έτσι, ο νους του θα είναι ατάραχος.

57 Από το καυσόξυλο ανάβει το καυσόξυλο,
μέχρι εκείνο να καεί,
και από τη σπίθα, ζωηρεύει η σπίθα·
από τον άνδρα, ο άνδρας
γίνεται σοφότερος στον λόγο,
μα πιο ανόητος, λόγω της αλαζονείας του.

58 Θα πρέπει να ξυπνάει νωρίς
εκείνος που επιθυμεί να λάβει
τα πλούτη ή τη ζωή άλλου.
Σπάνια βρίσκει λεία ένας νωθρός λύκος,
ή κατακτά τη νίκη
ένας άνδρας που κοιμάται.

59 Θα πρέπει να ξυπνάει νωρίς
εκείνος που έχει λίγους εργάτες,
για να επιβλέπει, ο ίδιος, το έργο του.
Χάνει πολλά,
εκείνος που κοιμάται το πρωί·
η ενεργητικότητα φέρνει τα μισά πλούτη.

60 Ο άνδρας γνωρίζει την ποσότητα
των μαδεριών, των φλοιών σημύδων
για τη στέγη
και των καυσόξυλων
που θα επαρκέσουν
για όλον τον χρόνο, για όλες τις εποχές.

61 Έχοντας πλυθεί και φάει,
ας πάει ένας άνδρας στη συνάθροιση,
αν και όχι με τα καλύτερα ρούχα·
κανένας άνδρας δεν θα πρέπει να ντρέπεται
για τα υποδήματα και τα παντελόνια του,
μα ούτε και για το άλογό του,
αν εκείνο δεν είναι καλό.

62 Όταν πηγαίνει στη θάλασσα,
στην αρχαία θάλασσα,
ο αετός χιμάει και γραπώνει·
έτσι κάνει και ο άνδρας
που έχει λίγους υποστηρικτές,
όταν βρίσκεται ανάμεσα στο πλήθος.

63 Κάθε σοφός θα πρέπει
να ρωτάει, κι εξίσου, να απαντάει,
αν θέλει να αποκαλείται σοφός.
Ας γνωρίζει μόνο ένας κάποιο μυστικό,
όχι όμως κι άλλος, κάποιος δεύτερος·
με τον τρίτο, το ξέρει όλος ο κόσμος.

64 Κάθε συνετός θα πρέπει

να χρησιμοποιεί με μέτρο
τη δύναμή του,
διότι θα ανακαλύψει αργότερα
ότι μεταξύ γενναίων,
ουδείς γενναιότερος.

65 Ένας άνδρας ανταμείβεται συχνά
για τα λόγια του
σε κάποιον άλλον.[9]

66 Έχω φτάσει σε πολλά μέρη·
άλλοτε πολύ νωρίς,
κι άλλοτε πολύ αργά.
Άλλες φορές ο ζύθος είχε ήδη καταναλωθεί,
ενώ άλλες φορές, δεν ήταν, ακόμη, έτοιμος·
ο μισητός, σπάνια βρίσκει τον στόχο.

67 Εδώ κι εκεί
η μορφή μου θα προσκαλούνταν,
αν δεν ήταν απαραίτητο να φάω στο γεύμα·
μα δύο καπνιστά χοιρομέρια θα κρέμονται
στου πιστού φίλου το σπίτι,
εκεί όπου, προηγουμένως, έφαγα ένα.

68 Η φωτιά είναι το πολυτιμότερο αγαθό
για τους υιούς των ανθρώπων·
το ίδιο πολύτιμη είναι η θέα του ήλιου
και η υγεία,

---

[9] Η μισή στροφή έχει χαθεί από το πρωτότυπο χειρόγραφο.

αν τη διατηρήσει κάποιος,
μα και μια ζωή δίχως φαυλότητα.

69 Ένας άνδρας με κακή υγεία
δεν είναι παντελώς οικτρός·
κάποιοι είναι ευλογημένοι με υιούς,
άλλοι με φίλους,
άλλοι με άφθονα πλούτη,
και άλλοι, με σπουδαίους άθλους.

70 Καλύτερα να είναι κανείς ζωντανός,
παρά νεκρός· ο ζωντανός πάντα θα μπορεί
να πάρει μια αγελάδα.
Είδα μια φωτιά να ζεσταίνει
έναν πλούσιο άνδρα,
μα ο θάνατος βρισκόταν έξω από τη θύρα του.

71 Ο κουτσός ιππεύει το άλογο,
ο μονόχειρας ηγείται του όχλου
και ο κουφός βοηθάει στη μάχη.
Καλύτερα τυφλός,
παρά καμένος·
ένα πτώμα δεν χρησιμεύει σε κανέναν.

72 Είναι καλύτερος ο υιός,
ακόμη κι αν γεννηθεί αργά,
μετά την αναχώρηση του πατέρα·
σπάνια στέκει, κατά μήκος του δρόμου,
ένα πέτρινο μνημείο,
αν δεν το εγείρει κάποιος συγγενής.

73 Οι δύο καταστρέφουν τον έναν.
Η γλώσσα είναι ο φονιάς του κεφαλιού.
Μέσα σε κάθε πανωφόρι,
παραμονεύει ένα κρυφό χέρι.

74 Η νύχτα γίνεται χαρούμενη
γι' εκείνον που έχει αρκετές προμήθειες,
μα τίποτα δεν είναι δεδομένο·
η φθινοπωρινή νύχτα είναι άστατη:
μέσα σε πέντε μέρες
ο καιρός μπορεί να αλλάξει πολλές φορές,
κι ακόμη περισσότερες, μέσα σε έναν μήνα.

75 Αυτός που δεν γνωρίζει τίποτα σημαντικό,
δεν γνωρίζει ότι για τα πλούτη, γίνεται πίθηκος·
Ένας άνδρας είναι πλούσιος,
ενώ κάποιος άλλος φτωχός:
ας μην κρίνουν τον τελευταίο για τα δεινά του.

76 Τα πλούτη[10] πεθαίνουν
και οι φίλοι πεθαίνουν,
κι εσύ το ίδιο, θα πεθάνεις·
μα η καλή φήμη
δεν πεθαίνει ποτέ,
γι' εκείνον που την έχει κερδίσει δίκαια.

---

[10] *fé*: «ιδιοκτησία», «πλούτη», «βοοειδή». Υπάρχει, επίσης, ομώνυμος Ρούνος.

77 Τα πλούτη πεθαίνουν
και οι φίλοι πεθαίνουν,
κι εσύ το ίδιο, θα πεθάνεις·
μα γνωρίζω κάτι
που δεν πεθαίνει ποτέ:
η φήμη[11] των άθλων ενός νεκρού.

78 Είδα, κάποτε, γεμάτες τις αποθήκες
των υιών του Φίτγιουνγκ·
μα τώρα, κρατούν ραβδιά ζητιάνων.
Τα πλούτη, λοιπόν,
είναι σαν ένα βλεφάρισμα:
ο πιο αναξιόπιστος φίλος.

79 Αν ένας άνδρας, μη-σοφός,
καταφέρει να αποκτήσει
πλούτη, ή τη σαρκική αγάπη μιας γυναίκας,
θα αυξηθεί μέσα του η περηφάνια,
μα ποτέ η σοφία του:
θα γίνεται όλο και πιο αλαζόνας.

80 Πράγματι, αν προσπαθείς
να βρεις τους Ρούνους,
που έχουν θεϊκή καταγωγή,
που είναι δημιουργημένοι
από τις ισχυρές, ανώτερες δυνάμεις

---

[11] *dómr*: κυριολ. «δίκη», «κρίση». Σε αυτόν τον στίχο αντανακλάται η αντίστοιχη *υστεροφημία* των Βορείων.

και που είναι χρωματισμένοι από τον Μέγα Σοφό[12],
είναι καλύτερο να παραμείνεις σιωπηλός.

81 Ας επαινεθεί μια μέρα, αργά το απόγευμα,
μια γυναίκα, αφού αποτεφρωθεί,
ένα σπαθί, αφού δοκιμαστεί,
μια κόρη, αφού αρραβωνιαστεί,
ο πάγος, αφού διασχιστεί,
ο ζύθος, αφού καταναλωθεί.

82 Το δένδρο να κόβεται όταν φυσάει,
η κωπηλασία να γίνεται όταν έχει αέρα,
η κουβέντα με την κόρη να γίνεται τη νύχτα·
πολλά μάτια είναι ανοιχτά την ημέρα.
Το καράβι πρέπει να κινείται γοργά,
η ασπίδα να προστατεύει,
το σπαθί να καταφέρνει πλήγματα,
μα η κοπέλα, να χαρίζει φιλιά.

83 Πιες ζύθο πλάι στη φωτιά,
μα γλίστρησε επάνω στον πάγο,
αγόρασε ένα ισχνό άλογο,
μα ένα κηλιδωμένο σπαθί·
να παχαίνεις το άλογο στο σπίτι,
μα τον σκύλο, έξω από αυτό.

84 Να μην εμπιστεύεται ένας άνδρας

---

[12] *fimbulþulr*: κυριολ. «Μέγας Σοφός». Προφανώς, ένα από τα επίθετα του Όδιν.

τα λόγια μιας νεαρής κοπέλας,
ή αυτά που λέει μια γυναίκα·
διότι οι καρδιές τους πλάστηκαν
επάνω σε έναν περιστρεφόμενο τροχό,
και στα στήθη τους ελλοχεύει η αστάθεια.

85 Ένα σπασμένο τόξο,
μια καυτή φλόγα,
έναν λύκο με ανοιχτό το στόμα,
ένα κοράκι που κράζει,
έναν αγριόχοιρο που γρυλίζει,
ένα ξεριζωμένο δένδρο,
ένα αναπτυσσόμενο κύμα,
μια ζεματιστή χύτρα.

86 Ένα ιπτάμενο βέλος,
ένα κύμα που πέφτει,
τον, μόλις χθεσινό, πάγο,
ένα κουλουριασμένο φίδι,
τα λόγια της νύφης στο κρεβάτι,
ή ένα σπασμένο σπαθί,
τα παιχνίδια μιας αρκούδας,
ή το παιδί ενός ηγέτη.

87 Ένα άρρωστο μοσχάρι,
έναν σκλάβο με ελεύθερη βούληση,
τα ευνοϊκά λόγια μιας προφήτισσας[13],
ένα πτώμα που πέθανε πρόσφατα.

---

[13] Τα λόγια, δηλαδή, μιας *völva.*

88 Ένα πρώιμα σπαρμένο χωράφι·
όλα αυτά να μην τα εμπιστεύεται κανένας άνδρας.
Μα ούτε, από πολύ νωρίς, τον υιό του.
Ο καιρός καθορίζει τη σοδειά,
μα ο νους τον υιό·
αμφότεροι δύνανται να γίνουν επικίνδυνοι.

89 Τον φονιά του αδελφού του,
ακόμη κι αν τον συναντήσει στον δρόμο,
ένα μισοκαμένο σπίτι
κι ένα υπερβολικά γρήγορο άλογο·
ένα άλογο είναι άχρηστο,
εάν σπάσει το ένα του πόδι.
Κανένας άνδρας δεν πρέπει να είναι τόσο αφελής,
ώστε να εμπιστευθεί κάτι από όλα αυτά.

90 Η αγάπη για τις γυναίκες,
οι οποίες έχουν πονηρό μυαλό,
είναι σαν την ιππασία χωρίς καρφιά[14]
επάνω στον ολισθηρό πάγο,
με ένα άλογο παιχνιδιάρικο, δύο ετών,
και κακώς εξημερωμένο,
ή σαν την κατεύθυνση ενός πλοίου
χωρίς πηδάλιο, σε έναν μαινόμενο άνεμο,
ή σαν την αρπαγή ενός ελαφιού από έναν σακάτη,

---

[14] *óbryddum*: κυριολ. «χωρίς αντιολισθητικά καρφιά». Υπάρχουν πολλές αρχαιολογικές ενδείξεις που επιβεβαιώνουν την ύπαρξή τους (π.χ. πλοίο του Γκόκσταντ, Νορβηγία).

σε ένα βουνό όπου μόλις έλιωσαν τα χιόνια[15].

91 Θα μιλήσω τώρα ανοιχτά,
διότι γνωρίζω και τους δύο: ασταθή είναι
τα αισθήματα των ανδρών προς τις γυναίκες·
όταν μιλάμε όμορφα,
σκεφτόμαστε με πονηριά:
αυτό, σαγηνεύει την καρδιά των σοφών.

92 Θα πρέπει να μιλάει όμορφα,
και να προσφέρει δώρα, εκείνος που θέλει
να κερδίσει την αγάπη μιας γυναίκας·
να εγκωμιάζει τη μορφή
της πανέμορφης κοπέλας.
Κερδίζει, εκείνος που αγαπάει.

93 Κανένας άνδρας δεν θα πρέπει
να κοροϊδεύει
την αγάπη κάποιου άλλου·
συχνά, η εκθαμβωτική εμφάνιση
αιχμαλωτίζει τον σοφό,
όταν δεν αιχμαλωτίζει τον ανόητο.

94 Κανένας άνδρας δεν θα πρέπει
να κοροϊδεύει κάποιον
γι’ αυτό που συμβαίνει σε πολλούς·
η παντοδύναμη αγάπη

---

[15] Κατά τον Έβανς (1986), η χιονοδρομία ήταν απαραίτητη για το κυνήγι ελαφιού.

κάνει τους υιούς των ανθρώπων ανόητους,
ακόμη κι αν υπήρξαν, κάποτε, σοφοί.

95 Μόνο ο νους γνωρίζει
τι ζει κοντά στην καρδιά·
μόνο ο νους, διακρίνει το πνεύμα.
Δεν υπάρχει χειρότερη νόσος,
για τον σοφό άνδρα,
από τη δυσαρέσκεια με τον εαυτό του.

ᚠ

Ο Όδιν και η παρθένα του Μπίλινγκρ

[Στροφές 96-103]

96 Αυτά[16] επιβεβαίωσα,
κι ενώ καθόμουν στις καλαμιές,
περιμένοντας την αγάπη μου·
η σοφή παρθένα[17] σήμαινε για μένα
σώμα και ψυχή,
παρόλο που δεν ήταν ακόμη δικιά μου.

97 Βρήκα την παρθένα του Μπίλινγκρ
να κοιμάται στο κρεβάτι της·
ήταν λαμπερή σαν τον ήλιο.
Η χαρούμενη ζωή ενός ευγενή
θα μου φαινόταν τιποτένια,
αν δεν ζούσα πλάι σε τούτο το σώμα.

98 «Όδιν, θα πρέπει να έρθεις
ξανά το βράδυ,

---

[16] Ο αφηγητής, δηλαδή ο Όδιν, αναφέρεται στις αμέσως προηγούμενες στροφές.

[17] Το θηλυκό πρόσωπο που συνδέεται με τον νάνο ή γίγαντα Μπίλινγκρ, χαρακτηρίζεται στο πρωτότυπο ως *«Billings mær»* («κόρη», «παρθένα», «γυναίκα» του Μπίλινγκρ). Ωστόσο, επειδή η ιστορία δεν συναντάται αλλού, δεν είναι ξεκάθαρο αν αυτή είναι η θυγατέρα, η σύζυγος ή απλά η αγαπημένη του Μπίλινγκρ. Γι' αυτόν τον λόγο, προτιμήθηκε να χρησιμοποιηθεί η λέξη *παρθένα*.

αν επιθυμείς την παρθένα για δική σου·
όλα θα καταστραφούν,
αν δεν είμαστε εμείς οι μόνοι γνώστες
ενός τέτοιου ατοπήματος.»

99 Γύρισα πίσω,
και χάρη στη βέβαιή της θέληση,
σκέφθηκα ότι ήμουν ερωτευμένος·
με θάρρος πίστεψα
ότι είχα κατακτήσει
τον νου και την αγάπη της.

100 Όταν λοιπόν επέστρεψα ξανά,
κι ενώ ήταν νύχτα,
όλοι οι στρατιώτες ήταν ξύπνιοι,
κρατώντας καιόμενες δάδες
και κουβαλώντας ξύλα[18].
Κάπως έτσι σφραγίστηκε το θλιβερό μονοπάτι μου.

101 Όταν κατά το πρωί,
κι ενώ ο φρουρός κοιμόταν,
επέστρεψα ξανά,
βρήκα δεμένο, επάνω στο κρεβάτι
της επιδέξιας γυναίκας,
ένα λαγωνικό.

---

[18] *ok bornum viði* : Δεν έχει ξεκαθαριστεί αν η λέξη *viði* αναφέρεται στις δάδες, σε καυσόξυλα, ή ακόμη, σε ξύλινα οδοφράγματα ή όπλα, όπως, για παράδειγμα, ακόντια και βέλη.

102 Πολλές καλές παρθένες,
αν εξεταστούν προσεκτικά,
είναι ασταθείς με τους άνδρες·
αυτό έμαθα λοιπόν τότε, όταν
με σοφά λόγια προσπάθησα
να ξελογιάσω την επιδέξια γυναίκα.
Η συνετή κοπέλα επέσυρε κάθε είδους
χλεύη προς το πρόσωπό μου,
κι εγώ δεν αποκόμισα τίποτα από εκείνη.

103 Στο σπίτι, ένας άνδρας πρέπει να είναι
χαρούμενος, και με τον επισκέπτη, φιλόξενος,
σοφός σχετικά με τη νίκη,
να έχει καλή μνήμη και να είναι ομιλητικός,
αν θέλει να είναι βαθύς γνώστης πολλών.
Οφείλει, συχνά, να μιλάει καλά·
ο εκ φύσεως ασύνετος,
εκείνος που δεν μπορεί να πει πολλά,
αποκαλείται «μέγας βλάκας».

Ο Όδιν και η Γκούνλοδ

[Στροφές 104-110]

104 Αναζήτησα τον αρχαίο γίγαντα,
κι έχω, ήδη, επιστρέψει.
Εκεί, με το να είμαι σιωπηλός,
αποκόμισα ελάχιστα· μίλησα,
προς όφελός μου, με πολλά λόγια,
στις αίθουσες του Σούτουνγκρ.

105 Επάνω σε ένα χρυσό σκαμνί,
η Γκούνλοδ μου έδωσε
να πιώ το πολύτιμο υδρόμελι·
στη συνέχεια, της έδωσα
μια άσχημη ανταπόδοση,
για τα ειλικρινή αισθήματά της,
για τη βαριά καρδιά της.

106 Η αιχμηρή άκρη του Ράτι[19]
έκανε χώρο για μένα,
τρυπώντας την πέτρα·
βρέθηκα επάνω, κι έπειτα, κάτω, να
στέκομαι στα λημέρια του γίγαντα,

---

[19] *Rati*: κυριολ. «Οδοιπόρος». Είναι το τρυπάνι που βοηθά τον Όδιν να εισχωρήσει μέσα στο λημέρι του γίγαντα Σούτουνγκρ, έχοντας πρώτα μεταμορφωθεί σε φίδι. Η ιστορία είναι καταγεγραμμένη στο δεύτερο τμήμα («Skáldskaparmál») της *Πεζής Έντα* του Σνόρρι Στούρλουσον.

ρισκάροντας, έτσι, το κεφάλι μου.

107 Επωφελήθηκα στο έπακρο
από την αλλαγή της εμφάνισης·
πλέον, οι σοφοί στερούνται λίγα,
διότι το Όδρεριρ[20]
έχει πλέον φθάσει
στους ανθρώπους της ιερής γης.

108 Αμφιβάλλω αν θα είχα
κατορθώσει να βγω έξω από
τα λημέρια των γιγάντων,
αν δεν με είχε βοηθήσει η Γκούνλοδ,
η καλή γυναίκα,
εκείνη την οποία αγκάλιασα.

109 Την επόμενη ημέρα,
οι γίγαντες των πάγων πήγαν
στην αίθουσα του Υψίστου,
στον Ύψιστο, για να ενημερωθούν.
Ρωτούσαν για τον Μπόλβερκρ[21],
αν είχε επιστρέψει στους Θεούς,
ή αν τον είχε σκοτώσει ο Σούτουνγκρ.

---

[20] *Óðrerir*: κυριολ. «Υποκινητής της Ποίησης». Υπάρχουν δύο εκδοχές για τη σημασία του: είτε είναι ένα από τα σκεύη που περιέχουν το πολύτιμο «υδρόμελι της ποίησης» («skáldskapar mjaðar»), είτε είναι ένα διαφορετικό όνομα για το ίδιο το υδρόμελι.

[21] *Bölverkr*: κυριολ. «Εργάτης της Συμφοράς». Αυτό είναι το όνομα που χρησιμοποίησε ο μεταμφιεσμένος Όδιν για να λάβει στην κατοχή του το υδρόμελι από τους γίγαντες.

110 Πιστεύω ότι ο Όδιν
ορκίστηκε στο δαχτυλίδι· ποιος μπορεί,
τώρα, να εμπιστευθεί την αφοσίωσή του;
Για το ποτό του, προκάλεσε
την προδοσία του Σούτουνγκρ
και τα δάκρυα της Γκούνλοδ.

ᚨ

Loddfáfnismál

(**Λοντφάφνισμάλ**: *«Τμήμα Αφιερωμένο στον Λοντφάφνιρ[22]»*)

[Στροφές 111-137]

111 Από τη θέση του σοφού,
στην πηγή της Ούρδρ[23],
ήταν η κατάλληλη στιγμή να απαγγείλω.
Έβλεπα, και παρέμενα σιωπηλός,
έβλεπα, και σκεφτόμουν,
ακούγοντας τα λόγια των ανθρώπων·
άκουσα να μιλούν για τους Ρούνους
έχοντας πολλές ερμηνείες να προσφέρουν.
Μέσα από την αίθουσα του Υψίστου,
μέσα στην αίθουσα του Υψίστου,
άκουσα να λέγονται αυτά:

112 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
να δεχθείς τις συμβουλές μου·

---

[22] Το όνομα *Loddfáfnir* δεν συναντάται πουθενά αλλού, μα ποικίλες ερμηνείες έχουν αναφερθεί από τους μελετητές. Το βέβαιο είναι ότι το δεύτερο συνθετικό της λέξης (*-fáfnir*) αναφέρεται στον γίγαντα Φάφνιρ του «Völsunga saga», ο οποίος, αφού μεταμορφώνεται σε δράκο για να προστατεύσει έναν θησαυρό, δολοφονείται από τον Σίγουρδρ (Sigurðr). Έτσι, δείχνει βάσιμη η θεωρία του Νίλσσον (1898), μεταξύ άλλων, ότι η λέξη *Loddfáfnir* δεν είναι παρά ένα επίθετο του *Sigurðr Fáfnisbani*, δηλαδή, του «Φονιά του Φάφνιρ».

[23] *Ούρδρ, Βερδάντι, Σκούλντ*: οι Τρεις Νορν.

θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
τη νύχτα, μη σηκωθείς,
εκτός και αν κατασκοπεύεις
ή αναζητάς μέσα σου, έναν τόπο έξω.

113 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
δεν πρέπει να κοιμηθείς στην αγκαλιά
μιας ικανής μάγισσας,
διότι θα σε τυλίξει στα άκρα της.

114 Έτσι, λοιπόν, θα πράξει εκείνη,
ώστε να μην ενδιαφερθείς
για τη συνάθροιση, ούτε για την
ομιλία του ηγέτη· δεν θα θες πια να φας
ούτε και θα επιθυμείς κανενός τη συντροφιά:
θα ταξιδέψεις προς έναν θλιβερό ύπνο.

115 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
να μη σε μαγνητίσει ποτέ
η γυναίκα ενός άλλου,
και γίνει κοντινή σου φίλη.

116 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,

κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
αν επιθυμείς να ταξιδέψεις
στα βουνά ή στα φιόρδ,
εφοδιάσου με επαρκή τρόφιμα.

117 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
μην επιτρέψεις ποτέ
στον κακόβουλο άνθρωπο
να μάθει τις συμφορές που σου λαχαίνουν,
διότι από τον κακόβουλο
δεν θα λάβεις ποτέ ανταμοιβή
για τις καλές σου προθέσεις.

118 Είδα έναν άνδρα
βαθιά πληγωμένο
από τα λόγια μιας γυναίκας·
η παραπλανητική της γλώσσα
έγινε ο θάνατός του,
κι όμως, η αιτία ήταν δίκαιη.

119 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
γνώριζε ότι αν έχεις κάποιον φίλο

στον οποίο έχεις απόλυτη εμπιστοσύνη,
επισκέψου τον συχνά.
Στο μονοπάτι που κανένας δεν βαδίζει,
φυτρώνουν θάμνοι
και χόρτα.

120 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
προσέλκυσε έναν καλό άνθρωπο
με ευχάριστους, μυστικούς Ρούνους
και μάθε θεραπευτικά ξόρκια, ενόσω ζεις.

121 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
να μην είσαι ποτέ εκείνος
που θα εγκαταλείψει πρώτος
μια φιλία·
η θλίψη σου τρώει την καρδιά,
αν αυτά που λες δεν αγγίζουν
το όλον της ψυχής κάποιου.

122 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
δεν θα πρέπει ποτέ

να ανταλλάσσεις λόγια
με έναν ανόητο πίθηκο.

123 Διότι ο κακός άνθρωπος
δεν ανταποδίδει ποτέ
το καλό που του κάνουν·
μα ένας καλός άνθρωπος,
με τον έπαινό του, θα σε ευνοήσει.

124 Μια σχέση συγχωνεύεται,
όταν ο ένας μπορεί να ανοίγει
την ψυχή του στον άλλον·
η αναξιοπιστία
είναι το χειρότερο πράγμα.
Δεν είναι φίλος κάποιου
εκείνος που δεν του λέει τίποτε άλλο,
παρά μόνο ό,τι τον συμφέρει.

125 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
ούτε τρεις λέξεις μη σπαταλήσεις
όταν φιλονικείς με έναν πολύ κακό άνθρωπο·
συχνά, ο καλύτερος άνθρωπος υποκύπτει,
όταν ο κακός εξαπολύει κτύπημα.

126 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,

θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
ας είσαι τσαγκάρης
ή τεχνίτης βελών,
μα μόνο για τον εαυτό σου·
αν το παπούτσι είναι κακώς φτιαγμένο
ή το βέλος στραβωμένο,
τότε, σε περιμένει κακοτυχία.

127 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
όταν έρχεσαι αντιμέτωπος με αδικίες
μίλησε άφοβα γι’ αυτές
και μην αφήνεις τους εχθρούς σου να ησυχάσουν.

128 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
μη χαίρεσαι ποτέ
με κάτι κακό,
μα να ευχαριστιέσαι με το καλό.

129 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
κατά τη διάρκεια της μάχης,
μην υψώνεις το βλέμμα,

– μοιάζουν με παράφρονες
οι υιοί των ανθρώπων –
εκτός εάν οι άνδρες είναι μαγεμένοι[24].

130 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
αν θέλεις για σένα μια καλή γυναίκα,
προσέλκυσέ την με ευχάριστους,
μυστικούς Ρούνους και φέρσου της όμορφα·
πρέπει να της προσφέρεις τίμιες υποσχέσεις,
και να μένεις πιστός σε αυτές.
Κανείς δεν αντιπαθεί το καλό, αν το λάβει.

131 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
σου ζητώ να είσαι προσεκτικός,
μα πιο προσεκτικός με τον ζύθο,
με τη γυναίκα ενός άλλου,
και με ένα τρίτο:
πρόσεξε να μην σε εξαπατήσουν οι κλέφτες.

132 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,

---

[24] Σε αυτούς τους στίχους, ο Όδιν προτρέπει να κοιτάει κανείς τον εχθρό του κατάματα. Επιπροσθέτως, είναι εμφανής η αναφορά στη χρήση της μαγείας κατά τη διάρκεια των μαχών.

κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
δεν πρέπει ποτέ
να χλευάζεις ή να κοροϊδεύεις
έναν επισκέπτη ή έναν περιπλανώμενο.

133 Συχνά, σε αυτούς που κάθισαν μέσα πρώτοι,
δεν είναι εύκολα αντιληπτό
ποιοι, εξ αυτών που θα έρθουν,
είναι όμοιοί[25] τους·
κανένας άνδρας δεν είναι τόσο καλός,
που να μην τον ακολουθεί κάποιο ελάττωμα,
κανένας τόσο κακός, που να είναι άχρηστος.

134 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
μην κοροϊδέψεις ποτέ τα μαλλιά ενός σοφού,
διότι συνήθως, είναι καλά
αυτά που λένε οι γέροι άνδρες.
Συχνά, μέσα από μια ζαρωμένη επιδερμίδα,
βγαίνουν ξάστερα λόγια
από εκείνον που κρέμεται ανάμεσα σε δέρατα,
τριγυρίζει ανάμεσα σε δέρματα,
και αιωρείται ανάμεσα σε αξιολύπητους.

---

[25] *kyns* : κυριολ. «συγγενείς».

135 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
δεν πρέπει να χλευάζεις τον επισκέπτη,
ούτε να τον διώχνεις από την πύλη σου·
να δέχεσαι, ευγενικά, τους φτωχούς.

136 Είναι πολύ ισχυρή η δοκός
που πρέπει να μετακινηθεί
για να ανοίξει σε όλους.
Δώσε κάποιο δώρο[26]
σε εκείνους[27], διαφορετικά,
θα σου προξενήσουν κάποιο κακό.

137 Σου συνιστώ, Λοντφάφνιρ,
κι εσύ να δεχθείς τις συμβουλές μου·
θα επωφεληθείς, αν τις δεχθείς,
θα σου κάνουν καλό, αν τις πάρεις:
όποτε πίνεις ζύθο,
διάλεξε για τον εαυτό σου τη δύναμη της γης,
διότι η γη απορροφά το μεθύσι,
η φωτιά την αρρώστια,
η δρυς τη δυσκοιλιότητα,
το στάχυ τη μαγεία,
η αφροξυλιά τις συζυγικές διαμάχες,
– πρέπει να επικαλεστεί η σελήνη

---

[26] *baug*: κυριολ. «δαχτυλίδι».
[27] Εννοούνται οι επισκέπτες.

ενάντια στην οργή –
ο γεωσκώληκας την πληγή του δαγκώματος
και οι Ρούνοι πολεμούν την κακοτυχία·
η γη απορροφά την πλημμύρα.

ᚹ

Rúnatal

(**Ρούναταλ**: *«Τμήμα Αφιερωμένο στο πώς ο Όδιν απέκτησε τους Ρούνους»*)

[Στροφές 138-145]

138 Γνωρίζω πως κρεμόμουν
από το ανεμοδαρμένο δέντρο
για εννιά ολόκληρες νύχτες,
πληγωμένος από μια λόγχη,
και δόθηκα στον Όδιν,
εγώ ο ίδιος, στον εαυτό μου·
επάνω σ’ εκείνο το δέντρο,
το οποίο κανείς δεν γνωρίζει
από ποιες ρίζες φυτρώνει.

139 Δεν ευλογήθηκα με ψωμί,
ούτε να πιώ από κάποιο κέρας·
κοίταξα κάτω προσεκτικά
και πήρα τους Ρούνους,
τους πήρα κραυγάζοντας,
πέφτοντας, στη συνέχεια, από εκεί.

140 Εννιά ισχυρά άσματα
έλαβα από τον φημισμένο υιό
του Μπολθόρν[28], του πατέρα της Μπέστλα,

---

[28] *Bölþorn*: κυριολ. «Κακό Αγκάθι».

και κατόρθωσα να πιώ
το πολύτιμο υδρόμελι,
που έρεε από το Όδρεριρ.

141 Έπειτα, έγινα ώριμος,
και ήμουν γεμάτος γνώση
ώστε να αναπτυχθώ και να ευδοκιμήσω·
λέξη προς λέξη,
αναζήτησα τις λέξεις,
άθλο προς άθλο,
αναζήτησα τους άθλους.

142 Θα ανακαλύψεις τους Ρούνους,
και τους, γεμάτους νόημα, χαραγμένους Ρούνους
τους πολύ ισχυρούς χαραγμένους Ρούνους,
τους ανένδοτους χαραγμένους Ρούνους,
που χρωμάτισε ο Μέγας Σοφός,
που δημιουργήθηκαν
από τις ισχυρές, ανώτερες δυνάμεις,
και που χάραξε ο Χρόπτρ των Δυνάμεων[29].

143 Ο Όδιν ανάμεσα στους Έσιρ,
και για τα ξωτικά, ο Ντάινν,
ο Ντβάλινν για τους νάνους,

---

[29] *Hroptr rögna*: ένα επίθετο του Όδιν, με άγνωστη, όμως, σημασία. Κατά πάσα πιθανότητα, πρόκειται για τον αυθεντικό *Κύριο των Δυνάμεων*, δηλαδή, *των Θεών*. Έναν στίχο προηγουμένως, καθώς και στη στροφή 80, η λέξη *«ginnregin»* («ισχυρές, ανώτερες δυνάμεις»), προσδίδει έναν σαφώς πιο δημιουργικό ρόλο. Αμφότερες οι λέξεις (*«rögna», «ginnregin»*), έχουν ως ρίζα το *«regin»*, δηλαδή, τις (ανώτερες) δυνάμεις.

και ο Άσβιδρ για τους γίγαντες·
μερικούς, χάραξα εγώ ο ίδιος.

144 Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να χαράζεις;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να διαβάζεις;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να χρωματίζεις;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να δοκιμάζεις;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να επικαλείσαι;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να θυσιάζεις;
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να στέλνεις[30];
Γνωρίζεις με ποιον τρόπο πρέπει να θανατώνεις;

145 Καλύτερα να μη γίνονται προσευχές
και να μην προσφέρονται υπερβολικές θυσίες·
πάντοτε να περιμένεις δώρο σε ανταπόδοση.
Καλύτερα να μη σταλθεί[31],
ώστε να μην υπάρξει μαζικός θάνατος[32].
Έτσι λοιπόν χάραζε ο Θούνδρ[33]
πριν από τη δημιουργία των ανθρώπων,
όταν εκείνος εγέρθηκε εκεί ψηλά,
όταν εκείνος επέστρεψε ξανά.

---

[30] Σύμφωνα με τον Γιαν ντε Βρις (1977) η λέξη *«senda»* σημαίνει «στέλνω», «αφιερώνω» και, ποιητικά, «σκοτώνω». Θα μπορούσε ακόμη να σημαίνει «στέλνω ξόρκι».

[31] Το ξόρκι.

[32] Με την έννοια της εξολόθρευσης, της μαζικής σφαγής.

[33] *Þundr*: όνομα του Όδιν· ίσως σημαίνει «Κεραυνοβόλος» (θυμίζει το αγγλ. *thunder*).

ᚹ

Ljóðatal

(**Λγιόδαταλ**[34]: *«Τμήμα Αφιερωμένο στους δεκαοχτώ Ρούνους»*)

[Στροφές 146-164]

146 Γνωρίζω τα άσματα
που δεν ξέρει καμιά γυναίκα ηγέτη,
και κανενός άνδρα ο υιός:
«Βοήθεια» ονομάζεται το ένα,
και αυτό θα σε βοηθήσει
στις διαμάχες και στη θλίψη
και σε κάθε είδους δεινοπάθημα.

147 Από αυτά, γνωρίζω ένα δεύτερο,
αναγκαίο για τους υιούς των ανδρών,
για όσους επιθυμούν να ζουν σαν θεραπευτές.

148 Από αυτά, γνωρίζω το τρίτο:
αν μου τύχει μεγάλη ανάγκη
να καθηλώσω τους εχθρούς μου,
αμβλύνω την κόψη των όπλων
και των ραβδιών των αντιπάλων μου,
ώστε να μη βλάπτουν προς όφελός τους.

[34] *ljóð*: «άσμα», «ξόρκι», «επίκληση». Πιο βάσιμη είναι η άποψη του Γκίντο φον Λιστ (1908), ότι πίσω από τη λέξη *ljóð* κρύβονται οι ίδιοι οι *Ρούνοι.*

149 Από αυτά, γνωρίζω το τέταρτο:
αν άνδρες τοποθετήσουν δεσμά
στα χέρια και στα πόδια μου,
τότε, εγώ τραγουδώ
ώστε να ξεφύγω·
το πέδικλο πετάγεται από τα πόδια μου,
και τα δεσμά από τα χέρια μου.

150 Από αυτά, γνωρίζω το πέμπτο:
αν δω να εκτοξεύεται απειλητικά
ένα ιπτάμενο βέλος προς το πλήθος,
εκείνο δεν θα πεταχτεί με μεγάλη ισχύ
και θα μπορέσω να το σταματήσω,
αν το δω με τα μάτια μου.

151 Από αυτά, γνωρίζω το έκτο:
αν κανείς[35] με τραυματίσει
επάνω στις ρίζες ενός σφριγηλού[36] δέντρου,
κι εκείνος ο άνδρας
μου στείλει την οργή του,

---

[35] *þegn*: κυριολ. «θάνης». Τίτλος ευγενείας, με συνεχώς μεταβλητή – ανα τους αιώνες – σημασία. Ο Έβανς (1986) στο ομώνυμο λήμμα, προσθέτει τους όρους: «πολεμιστής», «άνδρας».

[36] Στο χειρόγραφο του «Codex Regius», η λέξη που αναγράφεται για να προσδιορίσει το *«viðar»* («δέντρο», «ξύλο») είναι το *«rás»*. Οι απόψεις, σύμφωνα με τους μελετητές, διίστανται. Υπάρχουν τρεις βασικές προτάσεις: α) ότι το *«rás»* (εκ του *«rammr»*) σημαίνει «δυνατό», β) ότι το *«rás»* είναι σύντμηση του *«hrás»*, που σημαίνει «χυμώδες», μεταφορ. «σφριγηλό», και γ) ότι ο ορθός όρος είναι το *«rásviðar»*, που, κατά τον Sigurðsson (1998), είναι «το μαγικό δέντρο με χαραγμένους ρούνους».

τότε η συμφορά θα φάει εκείνον, όχι εμένα.

152 Από αυτά, γνωρίζω το έβδομο:
αν δω να φλέγεται γύρω από τους
συνδαιτυμόνες μου, η υψηλή αίθουσα,
δεν δύναται να καίγεται τόσο πολύ,
που να μην μπορώ να τη σώσω·
γνωρίζω το ξόρκι[37] που πρέπει να επικαλεστώ.

153 Από αυτά, γνωρίζω το όγδοο,
που είναι, για όλους,
χρήσιμο να μαθευτεί:
όταν εγείρεται η έχθρα
ανάμεσα στους υιούς των πολεμιστών,
μπορώ γρήγορα να την ηρεμήσω.

154 Από αυτά, γνωρίζω το ένατο:
αν για μένα παραστεί ανάγκη
να σώσω το καράβι[38] μου, ενώ πλέει,
τον άνεμο των κυμάτων
εγώ καταλαγιάζω,
και βάζω για ύπνο ολόκληρη τη θάλασσα.

155 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο:
αν δω στοιχειωμένες καβαλάρισσες
να χορεύουν στον αέρα,
τότε εγώ εργάζομαι

---

[37] *galdr*: «μαγικό ξόρκι», «επίκληση».
[38] *fari*: κυριολ. «ταξίδι».

ώστε να ταξιδέψουν μανιασμένα
στις φυσιολογικές μορφές τους,
στη φυσιολογική σκέψη τους.

156 Από αυτά, γνωρίζω το ενδέκατο:
αν πρέπει στη μάχη
να ηγούμαι[39] παλαιών φίλων,
τραγουδώ κάτω από την ασπίδα,
και αυτοί προχωρούν νικηφόρα,
υγιείς προς τη μάχη,
υγιείς από τη μάχη,
επιστρέφοντας, από παντού, υγιείς.

157 Από αυτά, γνωρίζω το δωδέκατο:
αν δω από ένα δέντρο
να αιωρείται ένα κρεμασμένο πτώμα,
τότε, χαράζω
και χρωματίζω τους Ρούνους,
ώστε ο άνδρας να κινηθεί
και να μιλήσει μαζί μου.

158 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο τρίτο:
αν ρίξω νερό
επάνω σε έναν νεαρό πολεμιστή,
εκείνος δεν πρόκειται να πέσει,
παρόλο που εφορμά προς το λεφούσι·

---

[39] Το ρήμα *ἡγέομαι* οφείλει τις ρίζες του στην πρωτο-Ινδοευρωπαϊκή λέξη *seh$_2$g-. Κατά τον φον Λιστ (1908), το ενδέκατο Άσμα-Ρούνος είναι το Sieg (ᛋ).

αυτόν, δεν μπορούν να τον ρίξουν τα σπαθιά.

159 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο τέταρτο:
αν χρειαστεί, μπροστά στον όχλο των ανδρών,
να απαριθμήσω τους Θεούς,
τους Έσιρ και τα ξωτικά,
μπορώ να το κάνω με κάθε λεπτομέρεια·
όχι όμως και κάποιος ασύνετος.

160 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο πέμπτο,
το οποίο τραγούδησε ο Θγιόδρεϋριρ, ο νάνος,
μπροστά στις θύρες του Ντέλλινγκρ[40]:
ύμνησε τη δύναμη των Έσιρ,
τη φήμη των ξωτικών,
τη νόηση του Χρόπτατύρ[41].

161 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο έκτο:
αν επιθυμώ την καρδιά και τη συμπάθεια
μιας σοφής κοπέλας,
περιστρέφω τα αισθήματα
της λευκοχέρας γυναίκας,
και αλλάζω τον νου της.

162 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο έβδομο,
έτσι ώστε η νεαρή κόρη

---

[40] Κατά τον Θόρπ (1851), και άλλους μελετητές, ο *Dellingr* είναι, πιθανότατα, η προσωποποιημένη *αυγή*, όπως παρομοίως ο υιός του, ο *Dagr*, είναι η προσωποποιημένη *ημέρα*.

[41] Ένα όνομα που αναφέρεται στον Όδιν.

να μην με εγκαταλείψει ποτέ.
Αυτά τα άσματα,
Λοντφάφνιρ, θα σου
λείψουν για πολύ καιρό·
ωστόσο, θα σου είναι ωφέλιμα αν τα πάρεις,
χρήσιμα, αν τα μάθεις,
αναγκαία, αν τα δεχθείς.

163 Από αυτά, γνωρίζω το δέκατο όγδοο:
αυτό, δεν θα το διδάξω ποτέ
σε ένα κορίτσι, ούτε στη γυναίκα κάποιου,
– θα είναι όλα καλύτερα,
αν το γνωρίζει μόνο ένας·
αυτό, συνοδεύει το τέλος των ασμάτων μου –
εκτός από εκείνη τη μία,
που στο χέρι μου αγκαλιάζω,
ή που θα είναι, επίσης, η αδελφή μου.

164 Τα λόγια του Υψίστου έχουν, τώρα,
στην αίθουσα του Υψίστου, απαγγελθεί·
τα πολύ χρήσιμα, για τους υιούς των ανδρών,
τα μη-χρήσιμα, για τους υιούς των γιγάντων.
Χαίρε σε εκείνον που μίλησε!
Χαίρε σε εκείνον που διδάχθηκε!
Ας ωφεληθεί εκείνος που έμαθε!
Χαίρε σε όσους άκουσαν!

